

Handläggare

Ann Gardeström
Telefon: 08-50825411

Till

kontorsyttrande

Svar på remiss av ”Remiss av Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om dokumentation inom socialtjänsten och remiss av Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga”.

Härmed överlämnas yttrande från Socialförvaltningen, Stockholms stad.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Sammanfattning

Remissen innehåller två delar, dels ett förslag till föreskrifter och allmänna råd om dokumentation inom socialtjänsten, dels ett förslag till allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga. Förslaget till föreskrifter och allmänna råd om dokumentation rör således alla ärenden som handläggs inom socialtjänsten. De specifika regler som avsåg dokumentation av ärenden som rör barn och unga och som förut fanns i allmänna råd har nu lyfts in i föreskrifterna. Dessa föreslås ersätta föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:5) om dokumentation vid handläggningen av ärenden och genomförande av insatser enligt SoL, LVU, LVM och LSS. Författningen föreslås träda i kraft den 1 september 2014.

Förslaget till allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga kommer att beslutas av Socialstyrelsen i maj 2014 och ska ersätta de nu gällande allmänna råden (SOSFS 2006:12) om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga samt de allmänna råden (SOSFS 20016:16) om anmälan av missförhållanden enligt 14 kap. 1 § SoL.

Bakgrunden till behovet av nya föreskrifter och allmänna råd om dokumentation är de förändringar i socialtjänstlagen som genomfördes den 1 januari 2013, där barns rätt till information och delaktighet har tydliggjorts och nya moment i handläggningen har införts. De olika moment som handläggning av ärenden inom socialtjänsten innebär är tydliggjorda och strukturerade. Det nya förslaget till föreskrifter och allmänna råd är därmed mer detaljerade än de gällande föreskrifterna.

Förslaget till nya föreskrifter innefattar nu alla regler om socialtjänstens dokumentation och innebär ökade krav på kvalitet och rättssäkerhet. Regler om barns rättigheter har lyfts in i det övergripande regelverket och tydliggör att barnperspektivet ska genomsyra all handläggning och dokumentation inom socialtjänsten.

Förslaget till nya allmänna råd är en följd av att socialtjänstlagen har ändrats med ett förstärkt barnperspektiv samt att dokumentationsregler om barn och unga regleras i föreskrifterna. Även annat regelverk har tillkommit och förändrats och Socialstyrelsen har också i uppdrag att ta fram en reviderad handbok för socialtjänstens handläggning gällande barn och unga.

Förvaltningen anser att de nya föreskrifterna och allmänna råden om dokumentation och de nya allmänna råden om socialnämndens ansvar för barn och unga tydliggör hur socialnämnden ska dokumentera de olika momenten i handläggningen. Den enskildes rätt till integritet, delaktighet och inflytande har betonats. Föreskrifterna speglar på ett bra sätt att ett förstärkt barnperspektiv ska gälla i all handläggning. Föreskrifterna lyfter också fram krav på gemensamma och enhetliga begrepp inom socialtjänsten. Sammantaget kommer de nya föreskrifterna och allmänna råden att kräva utbildningsinsatser för all personal inom socialtjänsten.

Förvaltningen har några viktiga synpunkter på förslaget, bl.a. att det saknas förslag kring registrering av beslut om att inte inleda utredning när beslutet rör barn och unga. Att dokumentera beslutet på handlingen som föranlett bedömningen och sedan arkivera handlingen i ett icke sökbart register gör det i praktiken omöjligt att söka efter uppgifterna om det skulle komma in ytterligare anmälningar om oro för att barnet/den unge far illa. Förvaltningen har också synpunkter på att planer för insatser vid placering inom Statens institutionsstyrelse inte benämns på samma sätt som vid andra insatser, d.v.s. genomförandeplaner, särskilt som förslaget i övrigt uppmanar till enhetlig terminologi.

Ärendet

Förvaltningen har från kommunstyrelsen fått remissen ”Remiss av Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om dokumentation inom socialtjänsten och remiss av Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga” (KS dnr 325-1882/2013) för yttrande senast den 31 januari 2014. Övriga remissinstanser är Rinkeby-Kista, Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder, Utbildningsnämnden samt Slk.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Föreskrifter och allmänna råd om dokumentation inom socialtjänsten

Förvaltningen har valt att lyfta fram delar av förslaget till föreskrifter och allmänna råd om dokumentation som är nya och som innebär förändrade krav för socialtjänstens verksamhetsområden. Förvaltningen menar att de nya föreskrifterna i stort är bra men har en del synpunkter vilka redovisas nedan.

En rubrik om den enskildes integritet har förts in och det är tydliggjort att innehållet i de handlingar som upprättas ska begränsas och tydligt höras ihop med det som saken gäller. Om ett barn berörs av ett ärende eller en insats som avser en vuxen ska dokumentationen utvisa hur barnets bästa har beaktats vilket innebär en stor förändring för socialtjänstens samtliga verksamhetsområden.

Reglerna för vad en personakt ska innehålla har klargjorts, det är tydligt när en personakt får omfatta mer än en person och i ett allmänt råd föreskrivs att en gemensam akt bör delas om det finns misstankar om att det förekommer våld.

Dokumentationen ska vara strukturerad och tydlig med gemensamma och entydiga begrepp. Detta förutsätter att det skapas begrepp som beskriver komplexa sammanhang och problem som är adekvata för målgrupperna och verksamhetsområdena. Det kommer vidare att ställa stora krav på utveckling av funktionella verksamhetssystem.

Aktuella uppgifter om behov av tolk och kommunikationsstöd samt om någon har skyddade personuppgifter ska finnas i personakten. Det har blivit tydliggjort hur socialtjänsten ska dokumentera i personakten när en person berörs av ett rapporterat missförhållande enligt Lex Sarah eller vid polisanmälan.

Reglerna för vad som ska journalföras beskrivs klart och tydligt och det har även klargjorts hur journalanteckningar ska begränsas.

Vidare föreskrivs vad som gäller vid förhandsbedömning och skyddsbedömning i alla typer av ärenden. Om barnet inte har kommit till tals vid en förhandsbedömning ska skälen till det dokumenteras. Socialstyrelsen har dock inte föreskrivit att ett beslut om att inte inleda utredning ska registreras i ett särskilt register vilket förvaltningen anser är olyckligt då beslutet därmed inte blir sökbart. Det som nu föreslås är att beslutet ska dokumenteras på handlingen som låg till grund för förhandsbedömningen.

Ett särskilt kapitel om dokumentationsreglerna vid Statens institutionsstyrelse har införts. I ett allmänt råd föreskrivs att hur en insats hos SiS ska genomföras bör dokumenteras i en behandlingsplan. Förvaltningen anser att det är olyckligt att inte använda samma terminologi, genomförandeplan, som vid planering av andra insatser.

Allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga

I de allmänna råden rekommenderas socialnämnden att ha information på kommunens webbplats om hur en anmälan om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa går till. Rutiner för att lämna information till anmälaren och hur en anonym anmälan ska tas emot är beskrivna.

Vid beslut om att inte inleda utredning som rör barn och unga bör nämnden beakta uppgifter som finns i en tidigare personakt eller i tidigare inkomna anmälningar. Beslut om att inte inleda utredning får inte föras i ett särskilt register. Detta innebär att ett tidigare beslut om att inte inleda utredning som enligt föreskrifterna ska dokumenteras på den inkomna handlingen förvaras i en pärm. Denna pärm innehåller alla inkomna handlingar som inte lett till beslut att inleda utredning. Pärms innehåll får inte vara sökbart utan handlingarna sätts in i pärmen i kronologisk ordning. Detta innebär att i en större stadsdelsförvaltning eller kommun med en stor mängd anmälningar är det i praktiken en omöjlig uppgift att beakta tidigare uppgifter på ett säkert sätt.

Förslaget till nya föreskrifter meddför enligt förvaltningens mening kostnader för kommunerna i form av ökad administration och ökade krav på verksamhetssystem.

Förvaltningen bedömer att det kommer att finnas behov av utbildning för samtliga handläggare samt utförare i stadens egen regi när föreskrifter och allmänna råd börjar gälla. Med fördel bör samma utbildning kunna riktas mot samtliga verksamhetsområden.
